

**İhmal Edilen Aile Değerlerinin, Bütünlük Duygusunun ve Toplumsal İlginin
Gençler Üzerindeki Etkisi: Eğitim ve Sosyal Politika Perspektifinden İnceleme**
Zuhal AYHAN,* Arzu PEKGÖZ ÇEVİKER♦

Özet

Bu çalışmanın genel amacı ihmal edilen aile değerlerinin, bütünlük duygusunun ve toplumsal ilginin gençler üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma evreni Ankara'da yaşayan 18 yaş üstü genç bireylerdir. Örneklem grubu ise 254 genç bireyden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda; gençlerde, aile bütünlük duygusunun ve aile değerlerinin ortalamanın biraz üzerinde, toplumsal ilgi durumunun ortalamanın altında anlamlı fark görülmektedir. Genç kadınlarda aile bütünlük (tutarlılık) duygusu ve aile değerleri algısının erkeklerden daha fazla olduğu yönünde sonuca ulaşılmaktadır. Diğer taraftan toplumsal ilgi algılarının kadın ve erkeğe göre değişmediği; 18 yaşındaki gençlerin diğer yaş gruplarına göre daha yüksek aile bütünlüğüne önem verdiği anlaşılmaktadır. Anne ve baba eğitim durumlarına göre her üç ölçekte anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Yüksek gelir grubundaki gençlerin orta gelir grubundaki gençlere göre aile bütünlüğüne daha yüksek oranda önem verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları doğrultusunda Eğitim ve Sosyal politika ekseninde önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Aile değerleri, bütünlük duygusu, toplumsal ilgi, eğitim, sosyal politika.

**Neglected Family Values, Sense of Integrity and Social Interest in Young
People: Examination from the Perspective of Education and Social Policy**

Abstract

The general aim of this study is to examine the effects of neglected family values, sense of integrity and social interest on young people. Relational screening model was used in the study. The research population is young individuals over the age of 18 living in Ankara. The sample group consists of 254 young individuals. As a result of the research; there is a significant difference in the sense of family cohesion and family values slightly above the average and social interest below the average in young people. It is concluded that the sense of family integrity (consistency) and family values perception is higher in young women than in men. On the other hand, it is understood that the perception of social interest does not change according to men and women; 18-year-old young people attach more importance to family integrity than other age groups. There was no

*Dr. Yüksek Öğretim Kalite Kurulu Başkanlığı (YÖKAK), zayhan73@gmail.com

ORCID : <https://orcid.org/0000-0002-0843-2903>.

♦ Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, apekgoz@kku.edu.tr

ORCID : <https://orcid.org/0000-0003-1671-7500>.

Bu makaleyi şu şekilde kaynak gösterebilirsiniz / To cite this article (APA):

Ayhan, Z. ve Pekgöz Çeviker, A. (2023). İhmal edilen aile değerlerinin, bütünlük duygusunun ve toplumsal ilginin gençler üzerindeki etkisi: eğitim ve sosyal politika perspektifinden inceleme. *Küllüye*, [Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılı Özel Sayısı], 481-498.
<https://doi.org/10.48139/aybukulluye.1360549>

Makale Bilgisi / Article Information:

Geliş / Received	Kabul / Accepted	Türü / Type	Sayfa / Page
14 Eylül 2023	21 Ekim 2023	Araştırma Makalesi	481-498
14 September 2023	21 October 2023	Research Article	

significant difference in all three scales according to the educational status of the mother and father. It was concluded that young people in the high income group attach higher importance to family integrity than young people in the middle income group. In line with the results of the research, suggestions were made on the axis of education and social policy.

Keywords: Family values, sense of integrity, social interest, education, social policy.

Extended Abstract

Social institutions are interconnected like the functioning of an organism. They contribute to the survival and stability of a system or society. If the functions they perform are no longer desired, they cease to exist or new ones become valid (Türkkahraman, 2009). The functions of a social institution can be transformed or replaced with new ones. Societies constantly change, and the power axes of change can also reshape the goals of institutions. Every society has standardized methods for meeting the basic social needs of its members. Social institutions are shaped in accordance with the dominant norms and values of society, and people may tend to act in this direction. At the same time, social institutions shape and direct individual behavior and values (Yazıcı, 2014).

Family is the primary institution in an individual's life. Why do people live in families? What functions does the family perform? What different forms does the family take? How are families formed? How is the family changing in today's society? These are critical issues required for evaluation (Kır, 2011). Although the family institution exists in all societies, its form varies from society to society (Duman, 2012). An individual's life revolves around the family, although it may vary throughout life. Therefore, sociologists see the family as the basic social unit in all human societies (Erinosho, 2005, p. 6). Therefore, it would be appropriate to argue that within the context of sustainable development and social policy, the smallest unit of analysis is not the household or the individual, but the bio-social group, the family with its hereditary, physical, social and material endowments. Despite the social changes in the 21st century, the family is one of the oldest institutions that continues to play an important role in the child's integration into the social culture.

Almost all development strategies now acknowledge the problems faced by families. In its reports on this subject (1997, pp. 45-70), the problems faced by families in developing countries are listed as poverty, low education level, poor health and nutrition, inadequate housing and unwanted children. A society without strong families is slowly disintegrating. Only by strengthening the family can society be revitalized to ensure the future of humanity. Family has an important functional structure in the development of society. On the other hand, family integrity; It means having connection, unity, love and harmony in the family. Every family may face various challenges in its own internal dynamics, but the damage the family suffers can be minimized by learning and applying valuable skills. Working on family relationships requires intentional effort, but the rewards are very high (Brown, 2023).

In the context of social policy, the problem of forming value-based negative attitudes towards starting a family among modern young people gains special importance due to the fact that changes in moral rules, liberalization of sexual morality lead to the intensification of negative events such as the increase in the number of divorces and their illegitimacy. In the unprecedented rapid pace of contemporary cultural transformations and changes in human history, social policies established in institutions are of great importance in re-establishing the privileged place of the family in society, creating socio-cultural conditions and finding rapid solutions. Axiological reference-based social policies developed through institutions play an effective role in helping the family gain the ability to interpret basic values and integrate them into daily life.

Relational scanning model (Karasar, 2005) was preferred in the design of this research. The population of the research consists of young people residing in the central districts of Ankara, and the sample consists of 254 individuals. In order to understand the demographic characteristics of the participants, "Personal Information Form", "Sense of Family Integrity Scale", "Family Values Scale" and "Social Interest Scale" were used.

Family values, sometimes called familial values, are traditional or cultural values regarding the structure, function, roles, beliefs, attitudes, and ideals of the family. The concept of family values can also express the extent to which familial relationships are valued in people's lives (Doupleff, 2018).

As a result of the research examining the effects of neglected family values, sense of integrity and social interest on young people; It is observed that young people's sense of family integrity and family values are slightly above average, while social interest is below average. Our research findings revealed that young women's sense of family integrity (consistency) and family values are higher than men. On the other hand, it has been revealed that perceptions of social interest do not differ between men and women..

In our research findings, the family integrity of young people in the 18 age group; It has been revealed that they attach more importance to it than other age groups. According to a study conducted on Turkish youth in Germany, a differentiation was observed between ages (Ekşi et al., 2015, p.71). Moreover, there was no significant difference in all three scales according to the educational status of the mother and father. It has been revealed that young people in the high-income group attach more importance to family integrity than young people in the middle-income group.

Giriş

Sosyal kurumlar bir organizmanın işleyişi gibi birbirine bağlıdır. Bir sistemin veya toplumun hayatta kalmasına ve istikrarına katkıda bulunmaktadır. Gerçekleştirdikleri işlevler artık istenmediği takdirde varlıkları sona ermekte veya

yenileri geçerli hale gelmektedir (Türkkahraman, 2009). Bir sosyal kurumun işlevleri dönüştürülebilmekte veya yenileri ile değiştirilebilmektedir. Toplumlar sürekli değişime uğrar ve değişimin güç eksenleri kurumların hedeflerini de yeniden şekillendirebilir. Her toplum, üyelerinin temel sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için standartlaştırılmış yöntemlere sahiptir. Sosyal kurumlar toplumun hâkim norm ve değerlerine uygun olarak şekillenir ve kişiler bu doğrultuda hareket etme yönünde eğilim gösterebilirler. Aynı zamanda sosyal kurumlar bireysel davranış ve değerleri şekillendirir ve yönlendirir (Yazıcı, 2014).

Bireyin hayatındaki kurumların başında aile gelmektedir. İnsanlar neden aile halinde yaşar? Aile hangi işlevleri yerine getirir? Aile hangi farklı biçimleri alır? Aileler nasıl oluşur? Günümüz toplumunda aile nasıl değişmektedir? Bunlar değerlendirme için gerekli olan kritik konulardır (Kır, 2011). Aile kurumu tüm toplumlarda mevcut olmasına rağmen biçimi toplumdan topluma farklılık göstermektedir (Duman, 2012). Bireyin hayatı, yaşamı boyunca farklılık göstermiş olsa da aile etrafında döner. Bu nedenle sosyologlar aileyi tüm insan toplumlarında temel sosyal birim olarak görürler (Erinosho, 2005, s. 6). Bu nedenle, sürdürülebilir kalkınma ve sosyal politika bağlamı içinde en küçük analiz biriminin hane halkı veya birey değil, biyo-sosyal grup, kalıtsal, fiziksel, sosyal ve maddi donanımlarıyla aile olduğunu ileri sürmek yerinde olacaktır. 21. yüzyılda sosyal değişime rağmen aile, çocuğun toplum kültürüne kazandırılmasında önemli bir rol oynamaya devam eden en eski kurumlardan biri olarak rol almaktadır.

Artık nerede ise tüm kalkınma stratejileri ailelerin karşılaştığı sorunları kabul etmektedir. Bu konuda Birleşmiş Milletler 'in raporlarında (1997, s. 45-70), gelişmekte olan ülkelerdeki ailelerin karşılaştığı sorunları yoksulluk, düşük eğitim düzeyi, kötü sağlık ve beslenme, yetersiz barınma ve istenmeyen çocuklar olarak sıralamaktadır. Temeli güçlü ailelerin olmadığı toplum yavaş yavaş dağılmaktadır. İnsanlığın geleceğini garanti altına alacak şekilde toplum ancak ailenin güçlendirilmesiyle yeniden canlandırılabilir. Aile toplumun gelişmesinde önemli işlevsel yapıya sahiptir. Diğer yandan aile bütünlüğü; ailede bağlantı, birlik, sevgi ve uyuma sahip olunduğu anlamına gelmektedir. Her aile kendi iç dinamiğinde çeşitli zorluklarla karşılaşabilmektedir, ancak değerli beceriler öğrenilerek ve uygulanarak ailenin maruz kaldığı zarar en aza indirilebilir. Aile ilişkileri üzerinde çalışmak kasıtlı çaba gerektirir, ancak bu şekilde getirileri çok yüksek olmaktadır (Brown, 2023).

Bütünlük duygusu, varoluşsal inançlar da dahil olmak üzere bireyin hayata yüklediği anlam ve değerlere dayanır (Lazarus & Folkman, 1984). Bir anlamda bireyin hayata karşı tutumunu gösterir. Antonovsky'e (1988) göre bütünlük duygusunun bilişsel, davranışsal ve motivasyonel olmak üzere üç boyutu vardır. Bunlar anlaşılabilirlik, yönetilebilirlik ve anlamlılık olmak üzere üç temel bileşene karşılık gelmektedir (Çam ve Demirkol, 2019). Bilişsel boyutta anlaşılabilirlik, uyarcıların ve bilgilerin tutarlı ve öngörülebilir bir şekilde kavranmasını gerektirir.

Davranışsal boyutta yer alan yönetilebilirlik, karşılaşılan içsel veya dışsal olayları yönetmeyi, motivasyonel boyut olan anlamlılık ise zor durumların üstesinden gelmeyi ve bunlarla başa çıkmayı içerir. Bu açıdan bütünlük duygusu, bireylerin yaşamda anlam bulmalarına ve mutlu olmalarına aracılık eden bir duygudur (Gençer, 2019).

Son yıllarda ekonominin küreselleşmesi, işgücü piyasasındaki ve organizasyonel yapılarıdaki değişiklikler, eğitimin yaşam boyu öğrenme üzerindeki etkisine dikkat çekerek onu (eğitimi) siyasi gündemin üst sıralarına taşımaktadır. Eğitim ve öğretimin, özellikle çalışma refahı programlarının da önemli bir parçası haline geldiği görülmektedir. Ekonomik faktörler eğitim konusundaki tartışmaları büyük ölçüde şekillendirirken, daha geniş sosyal ve kültürel dinamikleri de etkiliyor gibi görünmektedir. Bu bağlamda aktif vatandaşlığı teşvik etme ve sosyal dışlanmayla mücadele etme konusunda eğitim ve öğretimin rolüne giderek daha fazla vurgu yapılmaktadır. İnsan ilişkileri ve kültürel anlamlardan inşa edilen ekolojik bir bağlam olarak eğitim ele alınmakta; eğitime yönelik ilkeler aile içinde ve aileler ile birlikte sunulmaktadır. Bu doğrultuda öğrenciler arasında değer temelli aile yaratmaya ilişkin tutumlar eğitim ortamında önem arz etmektedir. Değer temelli aile oluşumuna yönelik koşulların eğitim ortamında tüm paydaşlar tarafından (öğretmen, veli, yönetici ve aile) geleneksel, sosyal ve kültürel roller ile sunulması, inşa edilmesi gereklidir.

Sosyal politika bağlamında modern gençler arasında aile kurmaya yönelik değerlere dayalı olumsuz tutum oluşturma sorunu, ahlaki kurallardaki değişiklikler, cinsel ahlakın liberalleşmesi, boşanmaların sayısının artması ve gayri meşru olması gibi olumsuz olayların yoğunlaşmasına yol açması nedeni ile özel bir önem kazanmaktadır. Çağdaş kültürel dönüşümlerin ve değişimlerin insanlık tarihinde benzeri görülmemiş hızlı temposunda, kurumlarda oluşturulan sosyal politikalar ailenin toplumdaki ayrıcalıklı yerini yeniden tesis etmesinde, sosyo-kültürel koşullar yaratmasında ve hızlı çözümler bulmasında büyük önem arz etmektedir. Kurumlar aracılığı ile geliştirilen aksiyolojik referans temelli sosyal politikalar ailenin temel değerleri yorumlama ve günlük hayata entegre etme becerisini kazanmalarında etkili rol oynamaktadır.

Eğitim, çalışma, ekonomi, kültür ve siyasetle ilgili her toplumsal kurum aile ile bağlantılıdır. Kişinin kendi saygınlığının ilk kez farkına ailede vardığı, sevmenin ve sevilmenin ne demek olduğunu, aslında insan olmanın ne anlama geldiğini öğrendiği yerdir. Kişilerden oluşan bir topluluk olarak aile, toplumun anonim ve kimliksiz bir kitleye dönüşmesini önleyerek toplumsal dokuyu güçlendirmektedir. Türkiye’de aile, farklı toplumsal yapılarda da ayrılmaz ve önemli bir bileşeni olmaya devam etmektedir. Çocuğun toplum kültürüyle sosyalleşmesi aile aracılığıyla olmaktadır.

Bazen ailevi değerler olarak da adlandırılan aile değerleri, ailenin yapısı, işlevi, rolleri, inançları, tutumları ve idealleri ile ilgili geleneksel veya kültürel değerlerdir. Aile değerleri kavramı, insanların yaşamlarında ailevi ilişkilere ne ölçüde değer verildiğini de ifade edebilir (Doucleff, 2018). Aile değerleri, bir kişinin ailesi içerisindeki yakın ve önemser şekilde ilişkilerini sürdürmesi ve geliştirmesine dayalıdır. Aile değerleri, kişinin yaşamının amacının ve anlamının kaynağı olarak ailesine verdiği öneme işaret eder (Güngördü, 2016). “Aile değerleri” olarak ifade edilen değerler seti güncel dilde bir klişe olarak kullanılmakla birlikte, kültürel anlamda aile ile ilişkili bir dizi değer ve normu ifade etmektedir. Canatan’a (2011) göre sevgi, sadakat, dürüstlük, saygı, paylaşma, sıcaklık ve güven duygusu, bu değer ve normların başında gelmektedir. Söz konusu değer ve normlar, önemli oranda büyük dünya dinlerinin doğrudan ya da dolaylı etkileriyle oluşturulmuş ve günümüzde de aile yapıları üzerinde etkili olmaya devam etmektedir.

Anderson ve Taylor’ın (2006, s. 152) belirttiği gibi aile, özellikle yeni sosyal koşullar ortaya çıktıkça ve ailedeki bireyler değişen yaşam koşullarına uyum sağladıkça sürekli bir değişim halindedir. Günümüzün yaygın trendlerinden biri gençlerin aile değerlerinden yoksun yetişmesidir. Bu durum ailede bütünlük duygusunun oluşmamasına ve toplumsal anlamda yozlaşmaya neden olabilmektedir. Bu durumda Türkiye’de, gençler arasında aile değerleri, bütünlük duygusu ve topluma karşı duyarlıkların incelenmesi ve eğitim ve sosyal politikalar yönüyle çözümler üretilmesi gerekmektedir.

1. Yöntem

Bu araştırmanın tasarımında ilişkiisel tarama modeli (Karasar, 2005) tercih edilmiştir. Araştırmanın evreni Ankara ili merkez ilçelerinde ikamet eden gençler, örneklem ise 254 bireyden oluşmaktadır. Araştırma örnekleme seçiminde olasılığa dayalı olmayan örnekleme türünden uygun (gelişigüzel örnekleme) örnekleme tekniği kullanılmıştır (Şimşek ve Yıldırım, 2013). İlgili araştırma için 18.6.2023 tarihinde Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Etik Kurulu’ndan onay alınmıştır.

Etik onayı alınıp hem saha çalışması uygunluğu hem de alan taraması için ön çalışma yapılmıştır. Uygulama 20.6.2023-20.09.2023 tarihleri arasında, gençlerin yoğun bulunduğu alanlar olan sosyal aktivite, sosyal etkinlik, sosyalleşme süreçlerinin yaşandığı alanlar, kütüphane, park, kafe ve üniversite kampüsleri tercih edilmiştir.

Araştırma;

-Ankara ilinde bulunan 15-29 yaş aralığında olan genç bireylerle sınırlıdır.

-Ankara evreninde seçilen amaçlı örneklem grubu ve genç bireylerin veri toplama araçlarına verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

-Kullanılan “Aile bütünlük ve Aile Değerleri” ve “Aile Bütünlük Duygusu Ölçeğinin ölçtüğü alt boyutlar ile sınırlıdır.

-Gönüllü katılımcılar tarafından anket sorularına verilen cevaplarla sınırlıdır.

Veri toplanmasında, araştırmacı, yüz yüze verileri toplamış; aynı zamanda çalışmanın bireysel tanıtımını yaparak kim tarafından, hangi kurum ya da üniversite kapsamında yapıldığı, çalışmanın amacı, çalışmanın gerekliliği, bu çalışmanın akademik alanda hangi boşluğu dolduracağını belirterek onam ve onay rızası çerçevesinde veri toplamıştır. Ayrıca katılımcıların demografik özelliklerini anlayabilmek için “Kişisel Bilgi Formu” “Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği” “Aile Değerleri Ölçeği” “Toplumsal İlg Ölçeği” kullanılmıştır. Toplam 120 sorudan oluşan anket uygulamasında katılımcılara anket uygulamasına geçilmeden önce çalışmanın konusu ve önemi hakkında bilgilendirme yapılmış. Görüşme öncesi araştırma etiği çerçevesindeki hakları konusunda bilgilendirme yapılmış, görüşmeler başlamadan önce aydınlatılmış onam formu sunularak görüşme bilgilerinin gizli kalacağı, gönüllülük esasına dayanan bir görüşme olduğu ve istedikleri zaman görüşmeyi sonlandırabilecekleri belirtilerek, onam formları imzalatılmıştır.

Anket uygulama sürecinde önceden belirlenmiş; ciddi bir amaç için yapılan soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı yöntem izlenmiştir. Ayrıca karşılıklı ve etkileşimde bir iletişim seçilerek katılımcının ilgi, istek ve samimiyet çerçevesinde yürütülmüştür. Araştırma grubu ile güven ilişkisi çerçevesinde, katılımcıların doğru ve gerçeği yansıtan cevaplar verdikleri varsayılarak bilgilendirme çalışma verileri toplanmıştır.

Araştırmaya katılan gençlerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1 içinde yer verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	157	61,8
	Erkek	97	38,2
Yaş Durumu	18 yaş	9	3,5
	19 yaş	92	36,2
	20 yaş	103	40,6
	21 yaş ve üstü	50	19,7
Anne Eğitim Durumu	İlköğretim mezunu	135	53,1
	Lise mezunu	67	26,4
	Üniversite mezunu	52	20,5
Baba Eğitim Durumu	İlköğretim mezunu	92	36,2
	Lise mezunu	76	29,9
	Üniversite mezunu	86	33,9
Aile Gelir Düzeyi	Düşük	17	6,7
	Orta	204	80,3
	Yüksek	33	13,0

p <.05

Tabloda yer alan istatistiki değerlere göre, araştırmaya katılan katılımcıların % 61,8'inin kadın olduğu; %40,6'sının 20 yaşında olduğu; %53,1'inin annesinin ilkokul mezunu olduğu; %36,2'sinin babasının ilkokul mezunu olduğu ve %80,3'ünün orta gelir düzeyine sahip aileler olduğu tespit edilmiştir.

Veri toplama aracı olarak, kişisel bilgi formu ile birlikte üç ölçek kullanılmıştır. Birinci ölçek, Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği, Antonovsky ve Sourani (1988, s. 79-82) tarafından 26 madde olarak geliştirilmiştir. Sonrasında Sagy ve Dotan (2001, s. 1465) tarafından 12 maddelik kısa formu oluşturulan ölçek Çeçen (2007, s. 192) tarafından Türkçeye uyarlanıp güvenilirlik ve geçerlik işlemleri yapılmıştır. Cronbach Alpha değeri, tüm ölçek için ise .80 olarak hesaplanmıştır. Aile Değerleri Ölçeği (ADÖ), aile değerini ortaya çıkarmak ve betimlemek için Ekşi ve arkadaşları (2015, s. 43) tarafından geliştirilmiş olup, toplamda 13 alt boyut ve 59 maddeden oluşmaktadır. Cronbach Alpha değeri, tüm ölçek için ise .88 olarak hesaplanmıştır. Toplumsal ilgi ölçeği Soyer (2003, s. 30) tarafından geliştirilmiş, 52 maddeden oluşmaktadır. Cronbach Alpha değeri, tüm ölçek için ise .84 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmada literatür araştırması yapılmış, araştırma konusu kapsamındaki makale, kitap, raporlara ulaşılmış ve araştırmanın amacına uygun şekilde raporlanmıştır. Katılımcılar, görüşme öncesi araştırma etiği çerçevesindeki hakları konusunda bilgilendirilmiş, görüşmelere başlanmadan önce her katılımcıya aydınlatılmış onam formu sunulmuş, görüşmenin kayıt altına alınacağı, bilgilerin gizli kalacağı, gönüllülük esasına dayanan bir görüşme olduğu ve istedikleri zaman görüşmeyi sonlandırabilecekleri kendilerine önceden belirtilmiş, onam formları imzalatılmıştır.

Formlarda yer alan soruların yanı sıra araştırmacı, gönüllü katılımcı olan araştırma grubu ile güven ilişkisi çerçevesinde önceden bilgilendirme yapmıştır. Araştırmada yer alarak grubun ifadesine ve görüşmenin seyrine göre görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Anket uygulamasına geçilmeden önce gençlere; çalışmanın konusu ve önemi hakkında bilgilendirme yapılmış, ayrıca ankete verilecek cevapların tamamen gizli kalacağı belirtilmiştir. Ayrıca; ankete katılan işletmelerde görüşülen kişilerin araştırma konusu ile ilgili soruları doğru olarak algıladıkları ve bu sorulara doğru ve gerçeği yansıtan cevaplar verdikleri varsayılmaktadır. Ölçek, genç bireylerin veri toplama araçlarına verdikleri cevaplarla; kullanılan ölçeklerin ölçtüğü alt boyutlarla, Ankara evreninde seçilen amaçlı örneklem grubuyla sınırlıdır.

2. Bulgular

Araştırmanın, aritmetik ortalaması, standart sapması, ölçeklerin aldığı min/max puan değerleriyle birlikte normallik varsayım testi yapılmıştır.

Tablo 6. Gençlerin Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlgisi Ölçekleri Tanımlayıcı İstatistikleri

Değişkenler	N	Min	Max	\bar{X}	Ss	Skewness	Kurtosis
Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği	54	1,00	5,00	3,2289	1,01478	-,153	-,72804
Aile Değerler Ölçeği	54	1,00	5,00	3,0591	1,19636	-,153	-,94304
Toplumsal İlgi Ölçeği	54	1,61	3,46	2,5640	,33740	-,153	-,00304

p < .05

Araştırma ölçeği analizinde, Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu Ölçeği, Aile Değerler Ölçeği ve Toplumsal İlgi Ölçeği için çarpıklığın ve basıklığın değer aralıkları +1.0 ile -1.0 çıkmıştır. Bu durumda Hair ve diğerlerine (2013, s. 28) göre çarpıklık/basıklık değeri ± 1.0 aralığında ise normal dağılıma sahip olduğu kabul edilmiştir. Bu durumda Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerler ve Toplumsal İlgi ölçekleri bu şartı sağladığından dolayı 2 kategorili değişkenlerde t-testi, 2'den fazla kategorik değişkenlerde ANOVA testi uygulanmıştır.

Tablo incelendiğinde; gençlerde, aile bütünlük duygusunun ortalaması ($\bar{X} = 3,22 \pm 1,01$) ve aile değerleri ortalamasının ($\bar{X} = 3,05 \pm 1,19$) ortalama değerlerin biraz üstünde çıktığı görülürken toplumsal ilgi ortalamasının ($\bar{X} = 2,56 \pm 0,33$) ortalamanın altında çıktığı görülmektedir.

Gençlerin; aile bütünlük (Tutarlılık) duygusu, aile değerleri ve toplumsal ilgi davranışlarında, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan bağımsız örneklem T-testi analiz sonucunda elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 7. Gençlerin Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlgisinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Değişken	N	Ortalama	S.S.	t	df	p
Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği	15 7	3,4652	1,0223 3	- 2,96	25 2	,003 *
Aile Değerler Ölçeği	15 7	3,3093	1,2446 6	- 2,65	25 2	,009 *
	97	2,9045	,98525 3	2 1		

Toplumsal İlgil Ölçeği	Kadın	15 7	2,5342	,34498	- 1,80	25 2	,073
	Erkek	97	2,6124	,32062	3		

$p < .05$

Gençlerin cinsiyetlerine göre Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlgil ölçekleri tutum farklarını ortaya koymak için kullanılmıştır. Analiz sonucunda, Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu ve Aile Değerleri ölçeklerinde farklılık çıkmıştır. Buna göre kadınların aile bütünlük (tutarlılık) duygusu ve aile değerleri algısı erkeklerden daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır ($p < .05$). Diğer taraftan toplumsal ilgil algılarının kadın ve erkeğe göre değişmediği ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların algılarına göre aile bütünlüğu duygusu (tutarlılık), aile değerleri ve sosyal ilgil ölçekleri arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını belirlemek için ANOVA testi kullanılmıştır.

Tablo 8. Gençlerin Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlgisinin Yaşlarına Göre Karşılaştırılması

		f. x ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
	G	n	X	S.	V	K	Ş	K	F	p
	Puan				ar.K.	T	d	O		
Aile Bütünlük	1	9	4,0833	,78810	Gruplar arası	8,325	3	2,775	2,751	,043*
Duygu Ölçeği	1	9	3,1564	,99481	Grup içi	25,208	250	2,009		1>2,3,4
	2	10	3,1588	1,06654	Totoplam	26,0533	253			
	2	5	3,3526	,91646						
	T	2	3,2289	1,01478						
	otal	54								
Aile Değerler Ölçeği	1	9	3,4444	1,21049	Gruplar arası	1,444	3	,481	,334	,801
	1	9	3,0489	1,21813	Grup içi	36,0670	250	2,443		

	2	1	3,	1,	To	36	2		
	0 yaş	03	0291	21434	plam	2,114	53		
	2								
	1 yaş	5	3,	1,					
	ve	0	0700	13843					
	üstü								
	T	2	3,	1,					
	otal	54	0591	19636					
Top	1		2,	,1	Gr	,4		1	,2
lumsal	8 yaş	9	6380	6212	uplar	57	3	152	,345
İlgi					arası				60
Ölçeği	1	9	2,	,3	Gr	28	2	,	
	9 yaş	2	6127	0533	up içi	,344	50	113	
	2	1	2,	,3	To	28	2		
	0 yaş	03	5380	6379	plam	,802	53		
	2								
	1 yaş	5	2,	,3					
	ve	0	5149	5431					
	üstü								
	T	2	2,	,3					
	otal	54	5640	3740					

p <.05

Tabloda görüldüğü gibi Aile Bütünlüğü Duygusu, Aile Değerleri ve Sosyal İlg ölçeklerinin yaş değişkenine göre karşılaştırmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve sonuçta ;

Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği ile yaş durumu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F(3,250); ,0043). Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Posthoc analizlerinden olan LSD analizinde; 18 yaş grubundaki gençlerin aile bütünlüğüne diğer yaş gruplarına göre daha fazla önem verdiğini ortaya koymuştur.

Katılımcıların algılarına göre aile bütünlük (tutarlılık) duygusu, aile değerleri ve toplumsal ilgi ölçeklerinin anne eğitim durumları arasındaki anlamlı bir ilişkinin varlığının tespitinde ANOVA testi kullanılmıştır.

Katılımcıların annelerinin eğitim düzeyine göre aile bütünlüğü (tutarlılığı), aile değerleri ve sosyal ilgi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi kullanılmıştır.

Tablo 9. Gençlerin Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlgisinin Anne Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması

		f. x ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puan	Gru	n	X	S. S.	V ar.K.	K T	Ş d	K O	F	p
Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği	İlköğretim mezunu	135	3,1016	1,00130	Gruplar arası	4,862	2	2,431	2,387	,094
	Lise mezunu	67	3,4091	,95152	Grup içi	25,671	251	1,019		
	Üniversite mezunu	52	3,3269	1,09873	Totoplam	26,0533	253			
	Totol	254	3,2289	1,01478						
Aile Değerleri Ölçeği	İlköğretim mezunu	135	2,9741	1,19282	Gruplar arası	3,959	2	1,980	1,387	,252
	Lise mezunu	67	3,0448	1,15382	Grup içi	35,8155	251	1,427		
	Üniversite mezunu	52	3,2981	1,24955	Totoplam	36,2114	253			
	Totol	254	3,0591	1,19636						
Toplumsal İlgil Ölçeği	İlköğretim mezunu	135	2,5222	,34500	Gruplar arası	,512	2	,256	2,270	,105
	Lise mezunu	67	2,6042	,30953	Grup içi	28,290	251	,113		
	Üniversite mezunu	52	2,6208	,34348	Totoplam	28,802	253			
	Totol	254	2,5640	,33740						

p < .05

Tabloda görülebileceği üzere, Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlg ölçeklerinin aritmetik ortalamalarının anne eğitim değişkenine göre karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve sonuçta; her üç ölçekte anlamlı bir farklılık çıkmamıştır.

Katılımcıların babalarının eğitim düzeyine göre aile bütünlüğü duygusu, aile değerleri ve sosyal ilgi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi kullanılmıştır.

Tablo 10. Gençlerin Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlgisinin Baba Eğitim Durumlarına Göre Karşılaştırılması

		f. x ss Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Puanp	Gru	n	X	S. S.	V ar.K.	K T	Ş d	K O	F	p
Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği	İlköğretim mezunu	92	3,0624	1,04786	Gruplar arası	5,089	2	2,544	2,500	,084
	Lise mezunu	76	3,2361	,98432	Grup içi	25,5444	251	1,018		
	Üniversite mezunu	86	3,4005	,98732	Toplam	26,0533	253			
	Totale	254	3,2289	1,01478						
Aile Değerleri Ölçeği	İlköğretim mezunu	92	2,9728	1,23894	Gruplar arası	3,656	2	1,828	1,280	,280
	Lise mezunu	76	2,9737	1,16016	Grup içi	35,8458	251	1,428		
	Üniversite mezunu	86	3,2267	1,17738	Toplam	36,2114	253			
	Totale	254	3,0591	1,19636						
Toplumsal İlg Ölçeği	İlköğretim mezunu	92	2,5109	,32943	Gruplar arası	,503	2	,252	,231	,110
	Lise mezunu	76	2,5683	,33071	Grup içi	28,298	251	,113		

Üni	8	2,	,3	T	28	2
versite	6	6171	4676	oplam	,802	53
mezunu						
Tot	2	2,	,3			
al	54	5640	3740			

$p < .05$

Tabloda görülebileceği üzere, Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlgil ölçeklerinin aritmetik ortalamalarının baba eğitim değişkenine göre karşılaştırmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve sonuçta; her üç ölçekte anlamlı bir farklılık çıkmamıştır.

Katılımcıların algılarına göre, Aile Tutarlılık Duygusu, Aile Değerleri ve Sosyal İlgil ölçekleri ile aile gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını belirlemek için ANOVA testi kullanılmıştır.

Tablo 11. Gençlerin Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlgisinin Aile Gelir Düzeyi Durumlarına Göre Karşılaştırılması

		<i>f. x ss Değerleri</i>				<i>ANOVA Sonuçları</i>				
Puanup	Gr	n	X	S. S.	V ar.K.	K T	S d	K O	F	p
Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği	Düşük	17	3,1716	,97014	Gruplar arası	6,603	2	3,302	3,264	,040*
	Orta	204	3,1661	,103375	Grup içi	25,930	251	1,012		
	Yüksek	33	3,6461	,82798	Toplam	26,0533	253			
	Toplam	254	3,2289	,101478						
Aile Değerler Ölçeği	Düşük	17	2,8235	,14484	Gruplar arası	1,443	2	,722	,502	,606
	Orta	204	3,0931	,19054	Grup içi	36,0671	251	1,437		
	Yüksek	33	2,9697	,127438	Toplam	36,2114	253			
	Toplam	254	3,0591	,19636						

Top lumsal İlgi Ölçeği	D üşük	1 7	2, 6080	,3 0202	Gr uplar arası	,2 39	2 120	, 051	1 351
	Or ta	2 04	2, 5491	,3 3493	Gr up içi	28 ,562	2 51	, 114	
	Y üksek	3 3	2, 6339	,3 6785	To plam	28 ,802	2 53		
	T otal	2 54	2, 5640	,3 3740					

p < .05

Tabloda görülebileceği üzere, Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlg ölçeklerinin aritmetik ortalamalarının aile gelir düzeyi değişkenine göre karşılaştırmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve sonuçta; Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği ile aile gelir düzeyi arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F(2,251); ,040). Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için posthoc analizlerinde LSD analizi yapılmıştır. LSD analizi sonucuna göre yüksek gelir grubundaki gençlerin orta gelir grubundaki gençlere göre daha aile bütünlüğüne önem verdiği ortaya çıkmıştır.

Aşağıdaki tabloda Aile Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Değerleri ve Toplumsal İlg ölçeklerinin korelasyon analizi için Pearson testi uygulanmıştır.

Tablo 12. Ölçeklerin Genel Boyutların Korelasyon Tablosu

Değişkenler	Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği	Aile Değerler Ölçeği	Toplumsal İlg Ölçeği
Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği	1		
Aile Değerler Ölçeği	,560**	1	
Toplumsal İlg Ölçeği	,275**	,196**	1

** p < .01 (2-tailed).

Araştırma kapsamındaki katılımcıların, Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği ile Aile Değerler Ölçeği arasında anlamlı, orta düzey ve pozitif bir ilişki vardır (r=0.560; p<0.01). Ayrıca Aile Bütünlük Duygusu Ölçeği ile Toplumsal İlg Ölçeği arasında anlamlı, düşük düzey ve pozitif bir ilişki vardır (r=0.275; p<0.01). Yine Aile Değerler Ölçeği ile Toplumsal İlg Ölçeği arasında anlamlı, düşük düzey ve pozitif bir ilişki vardır (r=0.196; p<0.01).

3. Sonuç ve Öneriler

İhmal edilen aile değerlerinin, bütünlük duygusunun ve toplumsal ilginin gençler üzerindeki etkisinin incelendiği araştırma sonucunda; gençlerde, aile bütünlük duygusunun ve aile değerlerinin ortalamasının biraz üstünde, toplumsal ilgi durumunun ortalamasının altında çıktığı görülmektedir. Araştırma bulgularına benzer bir bulgu da Erkol ve Şahin'in (2021, s.119) çalışmasında çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin ailevi değerlere bağlı olduklarını göstermektedir. Bu eğilim cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır. Bu konuda benzer (Özyürek vd., 2019, s. 130) ve farklı (Ekşi vd.,2015, s. 70) sonuçlara ulaşan araştırmalar vardır. Araştırma bulgularımızda genç kadınlarda aile bütünlük (tutarlılık) duygusu ve aile değerleri algısının erkeklerden daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan toplumsal ilgi algılarının kadın ve erkeğe göre değişmediği ortaya çıkmıştır.

Araştırma bulgularımızda 18 yaş grubundaki gençlerin aile bütünlüğüne; diğer yaş gruplarına göre daha fazla önem verdiği ortaya çıkmıştır. Almanya'da Türk gençleri üzerinde yapılan bir araştırmaya göre de yaşlar arasında bir farklılaşma gözlemlenmiştir (Ekşi vd., 2015, s.71).

Ayrıca anne ve baba eğitim durumlarına göre her üç ölçekte anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Yüksek gelir grubundaki gençlerin orta gelir grubundaki gençlere göre daha yüksek aile bütünlüğüne önem verdiği ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonunda gençlerde aile değerleri, aile bütünlük duygusu ve toplumsal ilginin kabul edilebilir bir durumda olduğu ancak sosyal medyanın ve toplumdaki hızlı değişimin getireceği olumsuz sonuçları önleyebilmek adına eğitim ve sosyal politika geliştirilmesinin gerekliliğini vurgulamak önemlidir. Diğer yandan her eğitim kademesinde aile değerleri, toplumsal birliğin önemi ve çekirdek ailenin bütünlüğü işlenmelidir.

Öneriler

- ❖ Gençlerin toplumsal ilgi seviyeleri düşük çıkmıştır. Buna göre eğitimin her kademesinde toplum ve sorumluluklar konusunda eğitim müfredatına konular yerleştirilmeli ve uygulanmalıdır.
- ❖ Toplumsal ilgiyi artıracak başta Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olmak üzere ilgili bakanlıklar sosyal politikalar geliştirmeli ve uygulamalıdır.
- ❖ Aile değerleri ve bütünlük duygusu konusunda gençler bilinçlendirilmelidir.

Kaynakça

- Anderson, M., & Taylor, H. (2006). *Sociology: The Essentials Wadsworth*. Thomson learning.
- Antonovsky, A., & Sourani, T. (1988). Family sense of coherence and family adaptation. *Journal of Marriage and The Family*, 79-82.
- Antonovsky, A., & Sourani, T. (1988). Family sense of coherence and family adaptation. *Journal of Marriage and the Family*, 79-82.
- Brown, B. (2023). *What is Family Wholeness?* <https://familywholeness.org/> adresinden alındı
- Canatan, K. (2011). *Aile Kavramının Tanımı*. İstanbul: Açılım Kitap yayınları.
- Çam, M. O., & Demirkol, H. (2019). Travma sonrası büyümenin bir yordayıcısı olarak bütünlük duygusu. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 167-177.
- Çeçen, A. R. (2007). Tasam doyumunu yordamada bireysel bütünlük duygusu, aile bütünlük duygusu ve benlik saygısı. *IX. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*. Çeşme.
- Doupleff, M. (2018). Parenting Myths And Facts. *Heard on Weekend*, 1-3.
- Duman, M. Z. (2012). Aile Kurumu Üzerine Tarihsel Bir Okuma Girişimi ve Muhafazakâr İdeolojinin Aileye Bakışı . *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* , 19-51.
- Ekşi, H., Demirci, İ., Yıldız, C., & Ekşi, F. (2015). Almanya'da yaşayan Türk göçmenlerin aile değerleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 41-82.
- Erinosho, O. (2005). Sociology for Medical Nursing & Allied Professions in Nigeria. *Bulwark consult*, 5-20.
- Erkol, M., & Şahin, M. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Aile Değerlerinin İncelenmesi: Afyonkarahisar İli Örnekleme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 103-12.
- Gençer, İ. (2019). *Yetişkinlerde aile bütünlük duygusu ve benlik saygısının yakın ilişkiler üzerindeki etkisi*. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi. Ulusal Tez Merkezi.
- Güngördü, A. (2016). Aile Değerleri ve Dindarlığın Plansız Satın Alma Eğilimi Üzerine Etkilerine Yönelik Bir Yapısal Eşitlik Modeli. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 344-352.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2013). *Multivariate Data Analysis*. Boston: Pearson Education Limited.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kır, İ. (2011). Toplumsal Bir Kurum Olarak Ailenin İşlevleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 381-404.
- Lazarus, S., & Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal and Coping*. New York: Springer.
- Musick, K., & Bumpass, L. (2012). Reexamining the case for marriage: Union formation and changes in well-being. *Journal of Marriage and Family*, 1-18.

- Özyürek, A., Özpınar, H., Okcu, A., Kabakuş, B. S., Öksüzoğlu, Ş., & Fikir, S. (2019). Yetişkinlerin aile değerlerinin kişisel bazı değişkenlere göre incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 121-134.
- Sagy, S., & Dotan, N. (2001). Coping resources of maltreated children in the family: A salutogenic approach. *Child Abuse & Neglect. The International Journal*, 1463-1480.
- Soulsby, L. K., & Bennett, K. M. (2015). Marriage and psychological wellbeing: The role of social support. *Psychology*, 1349–1359.
- Soyer, M. (2004). Toplumsal İlgı Ölçeğinin Uyarlanması:Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 29-34.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Türkkahraman, M. (2009). Teorik Ve Fonksiyonel Açıdan Toplumsal Kurumlar Ve Kurumlararası İlişkiler . *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25-46.
- UN. (1997). *The Family: Strengthening the Family, Guidelines for the Design of Relevant Programmes*. United Nations.
- Yazıcı, M. (2014). Değerler Ve Toplumsal Yapıda Sosyal Değerlerin Yeri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 209-223.

Çatışma beyanı: Makalenin yazarları, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.